

pravookhoronnykh orhaniv, riadvalnykh ta inshykh spetsialnykh sluzhzb na shliakhu yevroatlantychnoi intehtatsii Ukrainy. Kh., № 6. P. 262-264.

10. Samsonov, Yu.V., Ilchenko, S.S., Markov, O.V., Partyko, N.V., Borodin, S.V., Diachenko, K.E., & Kushnarov, B.I. (2022). Kryterii ta rivni sformovanosti hotovnosti здобувачів вищої освіти, які спеціалізуються в практичній стрільбі до змагальної діяльності [Criteria and levels of readiness of higher education graduates who specialize in practical shooting for competitive activities]. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Dragomanova*. K., № 2 (146). P. 106-111. [https://doi.org/10.3-1392/NPU-nc.series152022.6\(151\),25](https://doi.org/10.3-1392/NPU-nc.series152022.6(151),25)

11. Seria standartiv Mizhnarodnoi orhanizatsii zi standartyzatsii (ISO 9000) (2024) : [Series of standards of the International Organization for Standardization]. Standart. https://uk.wikipedia.org/wiki/ISO_9000

12. Spenser Lajl M. Competences. Models of maximum efficiency of work: educational and methodological manual. M : HIPPO, 2005. 371 p.

13. Ustilovskiy, R.V., Kryvykh, V.V., Anatskiy, R.V., Tomich, L.M., Kapliuk, D.D., Hrom, T.V., & Mazur, V.I. (2024). Sutnisni kharakterystyky formuvannya hotovnosti maibutnikh instruktoriv z fizychnoi pidhotovky i sportu do profesiinnoi diialnosti [Essential characteristics of the formation of the readiness of future physical training and sports instructors for professional activity]. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Dragomanova*. K., № 4 (177). P. 176-182. [https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.4\(177\).36](https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.4(177).36)

14. Khatsaiuk, O., Voronin, A., & Kravchenko, O. (2020). Kryterii, pokaznyky ta rivni sformovanosti hotovnosti maibutnikh ofitseriv NHU do vykonannya zavdan za pryznachenniam [Criteria, indicators and levels of formation of readiness of future officers of NSU to perform assigned tasks]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk*. D., № 27 (5). P. 168-177. <https://doi.org/10.24919/2308-4863.5/27.204510>

15. Shemchuk, V.A., Shemchuk, O.M. (2013). Kryterii, pokaznyky ta rivni sformovanosti hotovnosti maibutnikh ofitseriv riznykh instytutsii sektoru bezpeky i oborony Ukrainy do sluzhbovo-boiovoi diialnosti v umovakh khimichnoi, biolohichnoi, radiatsiinoi ta yadernoi nebezpeky [Criteria, indicators and levels of formation of readiness of future officers of various institutions of the security and defense sector of Ukraine for service and combat activity in conditions of chemical, biological, radiation and nuclear danger]. *Pedahohika formuvannya tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkolkakh*. Z., № 75 (3). P. 21-26. <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2021.75-3.4>

16. Shemchuk, V.A. (2019). Kryterii ta pokaznyky diahnostuvannya sformovanosti profesiinoho myslennia u maibutnikh molodshykh spetsialistiv – zhinok-viiskovosluzhbovtiv DPSU [Criteria and indicators for diagnosing the formation of professional thinking in future junior specialists - female military servicemen of the DPSU]. *Molodyi vchenyi*. V., № 12 (76). P. 21-26.

17. Shvets V.L., Pavlova Yu.O., & Bodnar I.R. (2019). Fakhova kompetentnist instruktoriv fizychnoi pidhotovky i sportu orhaniv vnutrishnykh sprav [Professional competence of physical training and sports instructors of internal affairs bodies]. *Ukrainskyi zhurnal medytsyny, biolohii ta sportu*. K., № 3 (31). P. 336-373. <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2024/71.1.30>

DOI: [https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.8\(181\).07](https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.8(181).07)

УДК: 373.015:796-056.262

Буновець Б. О.
Кандидат наук з фізичного виховання і спорту,
викладач кафедри гімнастики та спортивних єдиноборств
ДЗ Південноукраїнський національний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського
0000-0003-2386-3995
Щекотиліна Н. Ф.
кандидат педагогічних наук
доцент, кафедри гімнастики та спортивних єдиноборств
ДЗ Південноукраїнський національний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського
0000-0003-1312-7038
Дишель Г. О.
старший викладач кафедри фізичної реабілітації, біології і охорони здоров'я
ДЗ Південноукраїнський національний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського
0000-0002-4850-9442

АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ ШКОЛЯРІВ ІЗ ПОРУШЕННЯМ ЗОРУ ВІДПОВІДНО ДО СПЕЦІАЛЬНОЇ МЕДИЧНОЇ ГРУПИ

Порушення зору у школярів негативно впливають на їхню фізичну підготовленість та обумовлюють наявність моторних порушень внаслідок малорухливого способу життя та гіподинамії. **Мета статті** – визначити відмінності у показниках фізичної підготовленості школярів 13 років із порушенням зору, які відносять до різних спеціальних медичних груп. В узагальненому вигляді можна зафіксувати, що у групі 13 річних школярів із порушенням зору більше таких, хто має достатню або задовільну швидкість та спритність, задовільний рівень сили, витривалості та гнучкості. Отримані дані наукового дослідження дозволяють припустити, що школярі 13 років з різних спеціальних медичних груп А та Б можуть бути залучені до занять з фізичної культури за однаковими програмами.

Перспективи подальших досліджень. Подальші наукові дослідження будуть присвячені розробці та впровадженню сучасної програми адаптивного фізичного виховання для школярів 13 років із порушенням зору.

Ключові слова: порушення зору, школярі, медична група, фізична підготовленість.

Bukhovets B. O., Shchekotylyna N. F., Dyshel G. O. Analysis of indicators of physical fitness of schoolchildren with visual impairment according to a special medical group. Visual impairments in schoolchildren negatively affect their physical fitness and lead to the presence of motor impairments due to a sedentary lifestyle and hypodynamia. The purpose of the article is to determine the differences in the indicators of physical fitness of 13-year-old schoolchildren with visual impairments, who belong to different special medical groups. In general, it can be noted that in the group of 13-year-old schoolchildren with visual impairment, there are more of those who have sufficient or satisfactory speed and dexterity, a satisfactory level of strength, endurance and flexibility. The obtained data of the scientific research allow us to assume that 13-year-old schoolchildren from different special medical groups A and B can be involved in physical education classes according to the same programs.

Prospects for further research. Further scientific research will be devoted to the development and implementation of a modern program of adaptive physical education for 13-year-old schoolchildren with visual impairment.

Key words: visual impairment, schoolchildren, medical group, physical fitness.

Постановка проблеми. Науковці відмічають, що констатовані порушення зору у школярів негативно впливають на їхню фізичну підготовленість, що обумовлено координаційними порушеннями та малорухливим способом життя. Можливо припустити, що однією із причин констатування низького рівню фізичної підготовленості є труднощі зорово-рухового орієнтування, що у подальшому призводять до гіподинамії, яка також негативно впливає на розвиток рухової активності школярів із порушенням зору [2; 8; 13]. Відомо, що для покращення стану здоров'я, корекції прояву наявних моторних порушень та стабілізації показників фізичної підготовленості дітям шкільного віку із стійкими порушеннями зору необхідні заняття фізичною культурою і спорту в умовах спеціалізованого закладу освіти [4; 9; 12].

Науковці стверджують, що факторами, які визначають активну участь школярів із порушенням зору у заняттях фізичною культурою або спортивних тренуваннях є: загальний стан здоров'я, характер патології органу зору, психофізичний розвиток, функціональний стан серцево-судинної, дихальної систем та опорно-рухового апарату, рівень загальної фізичної та психологічної підготовленості [6; 13].

Основною формою організації занять фізичною культурою у спеціалізованому закладі освіти є урок, що відрізняється від уроку в загальноосвітньому закладі освіти. Основною відмінністю є те, що урок з фізичної культури у спеціалізованому закладі освіти несе як корекційну спрямованість та направлений на покращення показників фізичної підготовленості й фізичного розвитку, так і відновлювальну: зменшення проявів первинних порушень зору, підвищення функціонального стану серцево-судинної, дихальної, опорно-рухової та інших систем, рівня здоров'я в цілому та розвиток компенсуючих функцій сенсорної системи організму школярів із порушенням зору [1; 5; 10].

Зміст уроку з фізичної культури для школярів із порушенням зору побудований відповідно до завдань програмного матеріалу з фізичного виховання для дітей із ураженням органу зору, що передбачає наявність належного рівня здоров'я, фізичного розвитку, відповідного функціонального стану серцево-судинної, дихальної систем, опорно-рухового апарату та фізичної підготовленості тощо [2; 4; 7; 9; 11].

Науково обґрунтовано, що критерії стану здоров'я є базисом для констатації обмежень та протипоказань щодо запланованих фізичних навантажень. Це обумовлює актуальність дослідження показників фізичної підготовленості школярів із порушенням зору, що є одним із критеріїв показників стану здоров'я для школярів із порушенням зору. Процес фізичної культури для дітей із депривацією зору реалізується відповідно до встановленої спеціальної медичної групи, що розподіляється на підгрупи: А, Б, В [5; 7; 14; 12].

До групи А відносять школярів, які не потребують обмежень у руховому режимі та займаються відповідно програми з фізичного виховання для слабозорих дітей. Представники групи А мають належний стан здоров'я, що відповідає віковим нормативам рівня фізичного розвитку, функціонального стану серцево-судинної, дихальної систем та опорно-рухового апарату, фізичної та психологічної підготовленостей. Школярі групи А можуть мати наступні ураження органа зору: спадкову тапето-ретинальну дистрофія; спадкову атрофію зорового нерву; замутнення рогівки; атрофію та субатрофію очного яблука; не прогресуючий кератоконус; гіперметропічний тип клінічної рефракції; наслідки запальних захворювань сітківки [3; 8; 13].

До групи Б відносять школярів, що потребують певного констатованого обмеження фізичного навантаження на заняттях фізичною культурою. Представники даної групи також займаються згідно програми з фізичного виховання для слабозорих дітей. До даної групи відносять школярів, які мають наступні ураження органа зору: компенсовану глаукому; ускладнену міопію високого ступеня; атрофію зорового нерву; макулодистрофію (без схильності до геморагій та відшарувань сітківки); діабетичну, гіпертонічну ангіопатію; уроджену ускладнену катаракту; афакію. Представники групи В не опановують процес фізичної культури на уроках фізичної культури, для них реалізуються індивідуальні заняття через важкі вроджені або набуті дисфункції чи аномалії зорового аналізатору [11].

Мета статті – визначити відмінності у показниках фізичної підготовленості школярів 13 років із порушенням зору, які відносять до різних спеціальних медичних груп.

Методи дослідження. Для реалізації поставленої мети дослідження були застосовані наступні методи: теоретичні (аналіз наукової й методичної літератури, теоретичний аналіз та узагальнення, системний аналіз), педагогічне дослідження (експеримент та тестування показників фізичної підготовленості) математична статична обробка даних. Для визначення рівня фізичної підготовленості використовували стандартні тести: човниковий біг, стрибок у довжину з місця,

піднімання тулуба з вихідного положення лежачи, нахил тулуба з вихідного положення сидячи, стрибки на скакалці за 1 хв. [14].

У процесі математичної обробки обчислювали такі статистичні характеристики: для опису первинних статистик обчислювалися середнє арифметичне значення (\bar{x}), стандартне відхилення (S) медіана (Me) та квартилі розподілу, для перевірки розподілу результатів на нормальність – критерії узгодження Колмогорова-Смирнова (D) та Шапіро – Уїлка (W); для порівняння незалежних вибірок залежно від характеру розподілу даних - U-критерій Манна-Уїтні, t-критерій Стьюдента. Статистичне опрацювання результатів дослідження відбувалося за допомогою програмного забезпечення IBM SPSS Statistics 21, графічний матеріал підготований у пакеті Microsoft Excel. Рівень достовірності відмінностей визначався за такими критичними значеннями: $U_{кр}(10; 13; 0,05)=33$; $t_{кр}(21; 0,01)=2,83$; $t_{кр}(21; 0,05)=2,08$.

У науковому дослідженні взяли участь 11 школярів із порушенням зору з яких до групи А було віднесено 5 осіб та 6 до групи Б. Дослідження проводилось на базі НРЦ «Зоресвіт» м. Одеси. Наукове дослідження реалізовано з дотриманням основних положень «Правил етичних принципів проведення наукових досліджень за участю людини», затверджених Гельсінською декларацією (1964–2013 рр.)

В ході аналізу стану фізичної підготовленості школярів 13 років із порушенням зору виявлено, що результати тестування швидкості та спритності коливаються у межах від 10,6 до 11,9 секунд, і середнє значення становить $(11,3 \pm 0,44)$ секунди. Щодо сили, вимірювані значення стрибка у довжину представлені у діапазоні від 150 см до 190 см, і середня вираженість характеризується межами $(169,6 \pm 12,36)$ см. Щодо витривалості, тест за підніманням тулуба з в. п. лежачи показав варіацію від 30 до 38 разів, і середнє значення складає $(32,9 \pm 2,34)$ піднімання, а стрибки на скакалці здійснювалися з частотою від 108 до 123 разів за хвилину, і середнє значення становить $(113,45 \pm 5,5)$ стрибків. Щодо гнучкості, тест з нахилу тулуба вперед показав варіацію від 8 до 15 см, і середнє значення склало $(10,8 \pm 2,44)$ см. Також встановлено, що розподіл підлітків за рівнями вираженості показників має певні особливості (рис. 1). Так, в цій групі більше дітей з достатнім рівнем виконання тесту на швидкість та спритність (54,5%).

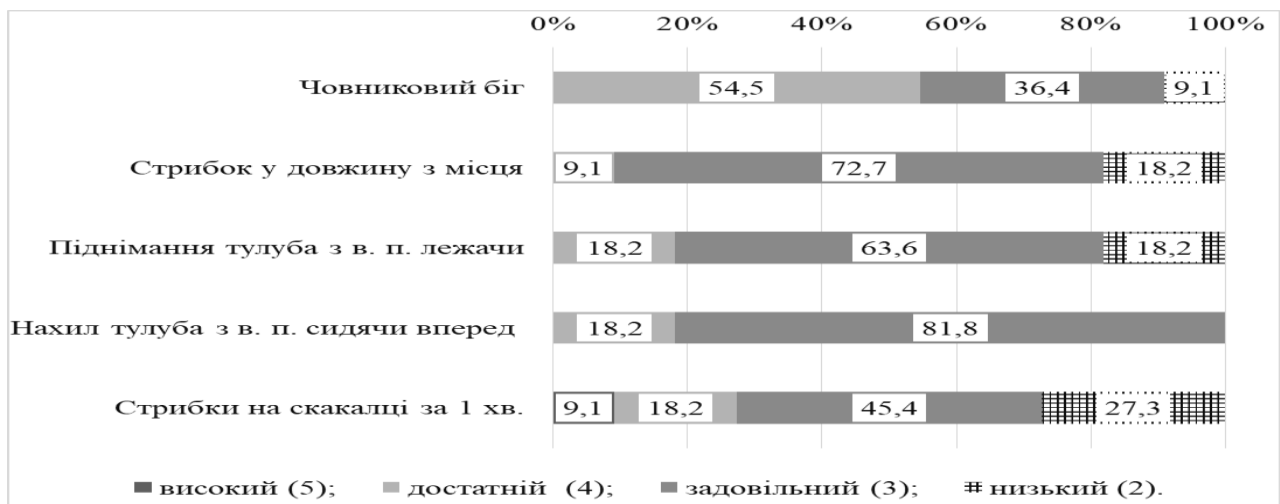

Рис. 1. Розподіл дітей 13 років (n=11) із порушенням зору за рівнями фізичної підготовленості у відсотках, де представлені такі рівні: ■ високий (5); ■ достатній (4); ■ задовільний (3); ▨ низький (2).

Розгляд відмінностей показників фізичної підготовленості школярів 13 років у спеціальних медичних групах А та Б розпочинався з отримання відомостей щодо нормальності розподілу результатів вимірювання (табл. 1).

Таблиця 1
 Результати перевірки на нормальність розподілу показників фізичної підготовленості школярів 13 років відповідно до спеціальної медичної групи А та Б

Показники	школярі групи А (n=5)				школярі групи Б (n=6)			
	Колмогорова - Смирнова з виправленням Лілієфорса		Шапіро - Уїлка		Колмогорова - Смирнова з виправленням Лілієфорса		Шапіро - Уїлка	
	D	p	W	p	D	p	W	p
Човниковий біг	0,203	p>0,20	0,923	p>0,20	0,238	p>0,20	0,909	p>0,20
Стрибок у довжину з місця	0,247	p>0,20	0,858	p>0,20	0,314	p<0,05	0,863	p>0,20

Піднімання тулуба з вихідного положення лежачи	0,141	p>0,20	0,979	p>0,20	0,286	p>0,10	0,828	p>0,10
Нахил тулуба з в. п. сидячи вперед	0,241	p>0,20	0,902	p>0,20	0,359	p<0,05	0,823	p<0,10
Стрибки на скакалці за хвилину	0,229	p>0,20	0,867	p>0,20	0,404	p<0,05	0,705	p<0,05

За цими даними, розподіл результатів човникового бігу, стрибків у довжину з місця та піднімання тулуба з положення лежачи в обох групах був таким, для якого можна застосувати t Стюдента, для решти показників обрано непараметричні методи математичного аналізу.

Порівняння груп показало, що школярі з груп А та Б ненабагато відрізняються за досліджуваними параметрами фізичної підготовленості (табл. 2).

Таблиця 2

Відмінності у вираженості показників фізичної підготовленості між школярами 13 років відповідно до спеціальної медичної групи А та Б

Порівнювані групи	Стати-стичні показ-ники	Показники фізичної підготовленості				
		Човни-ковий біг	Стрибок у довжину з місця	Піднімання тулуба з в. п. лежачи	Нахил тулуба з в. п. сидячи вперед	Стрибки на скакалці
школярі групи А (n=5)	\bar{x}	11,56	163,8	33,2	11,6	115,2
	s	0,30	12,91	1,92	2,61	5,45
	Me	11,6	159	33	12	117
	25%	11,3	155	32	9	111
	75%	11,8	177	34	13	120
школярі групи Б (n=6)	\bar{x}	11,1	174,5	32,7	10,2	112,0
	s	0,44	10,48	2,80	2,32	5,59
	Me	11,05	175	32	9	111
	25%	11	174	31	9	109
	75%	11	176	33	11	111
Достовірність відмінностей	t	2,09	1,47	0,37	-	-
	U	-	-	-	9,5	10,5
	p	p>0,05	p>0,05	p>0,05	p>0,05	p>0,05

Примітка. Рівень достовірності відмінностей визначався за такими критичними значеннями: $U_{кр}(5, 6; 0,05)=3$; $t_{кр}(9; 0,05)=2,26$.

Отримані дані дозволяють заключити, що школярі з різних груп можуть бути залучені до занять з фізичної культури за однаковими програмами.

Висновки. Отримані дані наукового дослідження дозволяють припустити, що школярі 13 років з різних спеціальних медичних груп А та Б можуть бути залучені до занять з фізичної культури за однаковими програмами. В узагальненому вигляді можна зафіксувати, що у групі 13 річних школярів із порушенням зору більше таких, хто має

достатню або задовільну швидкість та спритність, задовільний рівень сили, витривалості та гнучкості. Маємо підстави зробити висновок, що найбільш ефективний вплив на зміцнення стану здоров'я школярів із порушенням зору може мати впровадження сучасних програм адаптивного фізичного виховання для даного контингенту. Оскільки досліджувані показники фізичної підготовленості не мали суттєвих відмінностей між представниками групи А та Б, можливо припустити, що процес фізичної культури може реалізовуватись за єдиною програмою. Аналізуючи існуючі програми фізичного виховання для школярів із порушенням зору було виявлено необхідність їх модернізації відповідно до реалій організації освітнього процесу у закладах середньої освіти.

Перспективи подальших досліджень. Подальші наукові дослідження будуть присвячені розробці та впровадженню сучасної програми адаптивного фізичного виховання для школярів 13 років із порушенням зору.

Література

1. Буховець Б. О., Дишель Г. О. Порівняльний аналіз показників фізичного розвитку школярів із сенсорною депривацією відносно їхніх здорових однолітків як передумова для обґрунтування та розробки авторської програми. *OLYMPICUS*. 2024; 1: 32-36 <https://doi.org/10.24195/olympicus/2024-1.5>

2. Буховець Б. О., Кучеренко Г. В., Тодоров П. І. Особливості розвитку рівноваги тіла школярів із сенсорною депривацією в порівнянні з їхніми відносно здоровими однолітками. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова*. 2024; 5 (178): 32-36. DOI: [https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.2\(174\).11](https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.2(174).11)

3. Буховець Б. О., Погорелова О. О., Колос М. А., Верзлова К. О. Особливості фізичного розвитку школярів з порушенням зору стосовно їхніх здорових однолітків та відповідно до підгруп спеціальної медичної групи. *Природнична освіта та наука*. 2024; 1: 32-39. DOI <https://doi.org/10.32782/NSER/2024-1.05>

4. Данків А. Особливості фізичного розвитку дітей з порушеннями зору. *Вісник Прикарпатського національного університету. Серія: Фізична культура*. 2010; 11: 134–139.

5. Кашуба В., Насраллах З., Демчук С. Характеристика просторової організації тіла дітей молодшого шкільного віку зі слуховою депривацією. *Молодіжний науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2014; 14: 65–69.

6. Кізенко О. М. Фізичне виховання учнів з особливими потребами. *Соціальний педагог*. 2017; 3 (123): 57–59.

7. Кобильченко В. Зорове сприймання та його порушення в дитячому віці «особлива дитина: навчання і виховання». *Інновації та технології*. 2019; 4: 46–59

8. Коваленко Ю., Голець В. Особливості застосування оздоровчих систем у фізичному вихованні школярів. *Фізичне виховання та спорт*. 2019; 2: 42–47.

9. Кравченко І., Гладов В. Особливості фізичного виховання дітей із порушеннями зору. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2017; №1 (65): 250–259.

10. Круцевич Т. Ю., Воробйов М. І., Безверхня Г. В. Контроль у фізичному вихованні дітей, підлітків і молоді : навчальний посібник Київ, 2011. 224 с.

11. Муқан Н., Козіброда Л. Значення фізичного виховання і спорту у соціалізації дітей з особливими потребами. *Молодь і ринок*. 2021; 1 (187): 27–32.

12. Рядова Л. О. Кореляційний зв'язок показників стійкості вестибулярного аналізатора та диференціювання просторових і часових параметрів рухів у слабозорих учнів основної школи. *Фізичне виховання та спорт*. 2023; 3: 41–48. <https://doi.org/10.26661/2663-5925-2023-3-06>

13. Рядова Л., Шестерова Л. Вікова динаміка рівня розвитку статичної рівноваги в учнів середніх класів з вадами зору. *Слобожанський науковоспортивний вісник*. 2018. №3(65) : 52–56.

14. Шеремет Б. Г., Начінова О. В., Дашковська А. В., Міхєєва Н. І. (2014). Навчальні програми для 5-9 (10) класів спеціальних навчальних закладів для сліпих та слабозорих дітей, Одеса. https://corr.ks.ua/progr_z.htm

References:

1. Bukhovets B. O., Dyshel H. O. Porivnyalnyy analiz pokaznykiv fizychnoho rozvytku shkolyariv iz sensornoyu depriyatsiyeyu vidnosno yikhnikh zdorovykh odnolitkiv yak peredumova dlya obhruntuvannya ta rozrobky avtors'koyi prohramy [Comparative analysis of indicators of physical development of schoolchildren with sensory deprivation relative to their healthy peers as a prerequisite for the justification and development of the author's program]. *OLYMPICUS*. 2024. 1: 32-36 DOI: <https://doi.org/10.24195/olympicus/2024-1.5> [in Ukrainian].

2. Bukhovets B. O., Kucherenko G. V., Todorov P. I. (2024). [Peculiarities of the development of body balance of schoolchildren with sensory deprivation in comparison with their relatively healthy peers]. *Naukovyy chasopys Ukrayinskoho derzhavnogo universytetu imeni Mykhayla Dragomanova*. 5 (178): 32-36. DOI: [https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.2\(174\).11](https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.2(174).11) [in Ukrainian].

3. Bukhovets B. O., Pohorelova O. O., Kolos M. A., Verzlova K. O. Osoblyvosti fizychnoho rozvytku shkolyariv z porushennyam zoru stosovno yikhnikh zdorovykh odnolitkiv ta vidpovidno do pidhrup spetsialnoyi medychnoyi hrupy [Peculiarities of physical development of schoolchildren with visual impairment in relation to their healthy peers and according to subgroups of a special medical group]. *Pryrodnycha osvita ta nauka*. 2024; 1: 32-39 DOI <https://doi.org/10.32782/NSER/2024-1.05> [in Ukrainian].

4. Dankiv A. Osoblyvosti fizychnoho rozvytku ditey z porushennyamy zoru [Peculiarities of physical development of children with visual impairments]. *Visnyk Prykarpats'koho natsional'noho universytetu. Seriya: Fizychna kul'tura*. 2010; 11: 134–139 [in Ukrainian].

5. Kashuba V., Nasrallah Z., Demchuk S. Kharakterystyka prostorovoyi orhanizatsiyi tila ditey molodshoho shkil'noho viku zi slukhovoyu depriyatsiyeyu [Characteristics of the spatial organization of the body of children of primary school age with

- hearing deprivation]. *Molodizhnyy naukovyy visnyk Skhidnoyevropeys'koho natsional'noho universytetu imeni Lesi Ukrayinky*. 2014; 14: 65–69. [in Ukrainian].
6. Kizenko O. M. Fizychnye vykhovannya uchniv z osoblyvymy potrebamy [Physical education of students with special needs]. *Sotsialnyy pedahoh*. 2017; 3 (123): 57–59 [in Ukrainian].
7. Kobylchenko V. Zorove sprymannya ta yoho porushennya v dytyachomu vitsi «osoblyva dytyna: navchannya i vykhovannya» [Visual perception and its disorders in childhood "special child: education and upbringing"]. *Innovatsiyi ta tekhnolohiyi*. 2019; 4: 46-59 [in Ukrainian].
8. Kovalenko YU., Holets V. Osoblyvosti zastosuvannya ozdorovchych system u fizychnomu vykhovanni shkolyariv. [Peculiarities of the use of health systems in physical education of schoolchildren]. *Fizychnye vykhovannya ta sport*. 2019; 2: 42-47. [in Ukrainian].
9. Kravchenko I., Hladov V. Osoblyvosti fizychnoho vykhovannya ditey iz porushennyamy zoru. [Peculiarities of physical education of children with visual impairments.]. *Pedahohichni nauky: teoriya, istoriya, innovatsiyi tekhnolohiyi*. 2017; 1 (65): 250-259. [in Ukrainian].
10. Krutsevych T. YU., Vorobyov M. I., Bezverkhnya H. V. Kontrol u fizychnomu vykhovanni ditey, pidlitkiv i molodi : navchalnyy posibnyk Kyiv, 2011. 224 p. [in Ukrainian].
11. Mukan N., Kozibroda L. (2021). Znachennya fizychnoho vykhovannya i sportu u sotsializatsiyi ditey z osoblyvymy potrebamy [The importance of physical education and sports in the socialization of children with special needs]. *Molod i rynek*, 1 (187), pp. 27-32. [in Ukrainian].
12. Ryadova L. O. Korelyatsiyyny zvyazok pokaznykiv stiykosti vestibulyarnoho analizatora ta dyferentsiyuvannya prostorovykh i chasovykh parametriv rukhiv u slabozorykh uchniv osnovnoyi shkoly [Correlation of indicators of vestibular analyzer stability and differentiation of spatial and temporal parameters of movements in visually impaired primary school students]. *Fizychnye vykhovannya ta sport*. 2023; 3: 41-48. <https://doi.org/10.26661/2663-5925-2023-3-06> [in Ukrainian].
13. Ryadova L, Shesterova L. Vozrastnaya dinamika urovnya razvitiya staticheskogo ravnovesiya u uchashchikhsya srednikh klassov s nedostatkami zreniya. [Age dynamics of the level of development of static balance in middle school students with visual impairments]. *Slobozhanskiy nauchnosportivnyy vestnik*. 2018; 3(65): 52–56 [in Ukrainian].
14. Sheremet B. G., Nachinova O. V., Dashkovska A. V., Mikheeva N. I. (2014). Curriculum programs for 5-9 (10) classes of special educational institutions for blind and visually impaired children, Odesa. https://corr.ks.ua/progr_z.htm [in Ukrainian].

DOI: [https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.8\(181\).08](https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series15.2024.8(181).08)
УДК 796.355.233.22 (045)

Великий Ю.М.,
аспірант
Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту, м. Дніпро
<https://orcid.org/0000-0003-4386-7555>
Кošелева О.О.,
к.фіз.вих., доцент
Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту, м. Дніпро
<https://orcid.org/0000-0002-9085-6800>

РОЗВИТОК СТАТИЧНОЇ РІВНОВАГИ В ПРОФЕСІЙНО-ПРИКЛАДНІЙ ФІЗИЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ КУРСАНТІВ ЗВО ІЗ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ НАВЧАННЯ

Анотація. Успішна професійна діяльність фахівців Національної поліції України забезпечується шляхом формування в них широкого кола професійних компетентностей що, зокрема, передбачає комплексний розвиток професійно значущих фізичних якостей під час підготовки курсантів в закладах вищої освіти із специфічними умовами навчання. З урахуванням зростаючої складності та різноманітності завдань, які стоять перед сучасними поліцейськими, розширюється і перелік пріоритетних фізичних якостей, які повинен мати випускник ЗВО. Аналіз змісту освітніх програм з практичних дисциплін ЗВО свідчить, що вони переважно орієнтовані на розвиток у курсантів: сили, гнучкості, швидкісних якостей, силової і швидкісної витривалості. В освітньому процесі не приділяється достатньої уваги розвитку координаційних здібностей, які забезпечують раціональний розподіл м'язових зусиль під час виконання фізичних вправ, оптимальну амплітуду рухів, ефективність рухових дій та економічність енерговитрат, попереджують травмування. Авторами акцентовано увагу на тому, що сучасні контрольні тести і нормативи з оцінки фізичної підготовленості, що використовуються в системі МВС України не дають можливості в повному обсязі оцінити рівень розвитку пріоритетних рухових якостей майбутніх поліцейських. Запропоновано використання в освітньому процесі ЗВО тест із оцінювання статичної рівноваги за методикою Є. Я. Бондаревського. Для розвитку координаційних здібностей рекомендовано використання вправ: із сомат-йоги; плавання; скандинавської ходьби; утримання рівноваги на нестійкій платформі, з виконанням ациклічних рухових дій; на зменшеній площі опори; на одній нозі.

Ключові слова: курсанти, заклади вищої освіти, оцінювання, фізична підготовка, статична рівновага.

Velikiy Y.M., Kosheleva O.O. Development of static balance in professional-applied physical training of cadets with specific learning conditions. Annotation. Successful professional activity of specialists of the National Police of Ukraine is